

Všechno, co jste chtěli vědět o udržitelné dopravě, a báli jste se zeptat

Doprava, zdraví a ŽP

Jaroslav Martinek

11.11.2014

“Je zřejmé, že sdílený prostor je především koncepční filozofií. Město je třeba plánovat v rámci participačních procesů tak, aby všechny jeho funkce byly v rovnováze a motorová vozidla byla pouze tolerována jako **“hosté”**.

kapitola Sdílený prostor

Transport learning - Street design, streetscape and traffic calming

Octavia Stepan & Irina Rotaru

The Association for Urban Transition - ATU

Academiei Str., Bucharest, 010014, Bucharest, Romania

1. Status quo – než se začneme bavit o dopravě / mobilitě

1.1. Příběhy o závislosti

1. Status quo – než se začneme bavit o dopravě / mobilitě

1.2. Motivace pro jízdu automobilem

- Cestování pod kontrolou „Bezpečnost“
- Start – cíl
- Přeprava nákupů atd.
- Skupinová doprava
- Postavení / ambice / ego
- Zvyk
- Nutnost

1. Status quo – než se začneme bavit o dopravě / mobilitě

1.3. Důsledky použití automobilové dopravy

- doprava působí na životní prostředí
- doprava působí na zdraví
- doprava je hlavním spotřebitelem energie
- Velké nároky na prostor

Neboli přednášky konference Doprava, zdraví a životní prostředí (10.-11.11.2014, Brno, CDV)

1. Status quo – než se začneme bavit o dopravě / mobilitě

1.4. Podpora udržitelné dopravy z IROP, Cíl 1.2.

Klíčové pro úspěch projektu přitom bude prokázat, že je v souladu s principy udržitelné mobility (u velkých měst a aglomerací bude tento požadavek třeba prokázat vypracováním plánu udržitelné městské mobility – tzv. SUMP z anglického Sustainable Urban Mobility Plan).

1. Status quo – než se začneme bavit o dopravě / mobilitě

Závěr:

Je třeba rozlišovat mezi:

- „velkou“ dopravou, kde hovoříme o vzdálenostech desítkách a stovkách km
- Dopravou / mobilitou ve městech, kde hovoříme o tzv. „městech krátkých vzdáleností – cca do 5 km

A samozřejmě ve městě se tyto oblasti propojují

2. Klíče řešení dopravy a mobility ve městech

2.1. Vize – město s dobrou adresou

2. Klíče řešení dopravy a mobility ve městech

Rámcová strategie Vídně do roku 2050

- **Snížení emisí CO₂** z aktuálních 3,1 tuny na obyvatele na jednu tunu, tj. o 80 % (1990-2050)
- **Energie:** 50 % energie bude v roce 2050 vyráběno z obnovitelných zdrojů
Spotřeba primární energie klesne z 3tis. na 2 tis. wattů na obyvatele.
- **Mobilita:** Snížení motorizované osobní dopravy ze současných 28 % na 15 % do roku 2030. Do roku 2050 budou všechna auta v zóně města s alternativním pohonem.
- **Budovy:** Snížení spotřeby energie na vytápění, chlazení a teplou vodu ročně o 1 % na obyvatele
- **Inovace:** Inovační trojúhelník Vídeň-Brno-Bratislava je jedním z nejperspektivnějších regionů Evropy. Podíl technologických produktů na vývozu vzroste ze současných 60 % na 80 %. Vídeň je jedním z pěti nejlepších výzkumných center na světě.
- **Sociální a zdravotní oblast:** Ve Vídni lidé žijí v míru a bezpečí bez ohledu na jejich původ, sexuální orientaci či pohlaví. Zdravotní péče je poskytována na nejvyšší úrovni.
- **Životní prostředí:** Bude zachováno podíl 50 % zelených ploch.

2. Klíče řešení dopravy a mobility ve městech

V olomouckých radničních listech vyšel krátký vizionářský článek nejmenovaného politika (08/2014): „*Sleduji z terasy tmou zahalené město ozdobené úplňkem. Nádhera! V tom pohledu je síla historie, život současnosti, ale i tajemství budoucna. Před očima se mi rozbíhá živý film. Je středa 2.9.2020, přijíždím s přáteli vlakem z Prahy přesně za hodinu a 40 minut. Vítá nás opravené nádraží s multimediálním informačním centrem. Vycházíme z nádraží a tramvajím raději zamáváme. Raději jdeme pěšky po Masarykově třídě, abychom se prošli po nově upravených březích řeky Moravy. V přístavní kavárně si dáváme zákusek a presso. Je tu i půjčovna loděk, kol a koloběžek. Masaryčka se nám zdá nějak klidnější. Většina lidí se po městech přesouvá na kolech, koloběžkách, či elektrokolech ve vyznačených pruzích po vozovkách. Výrazně vzrostl počet cestujících městskou dopravou...*“

2. Klíče řešení dopravy a mobility ve městech

2.2. Změny v územním a dopravním plánování

HYBNOST IAD

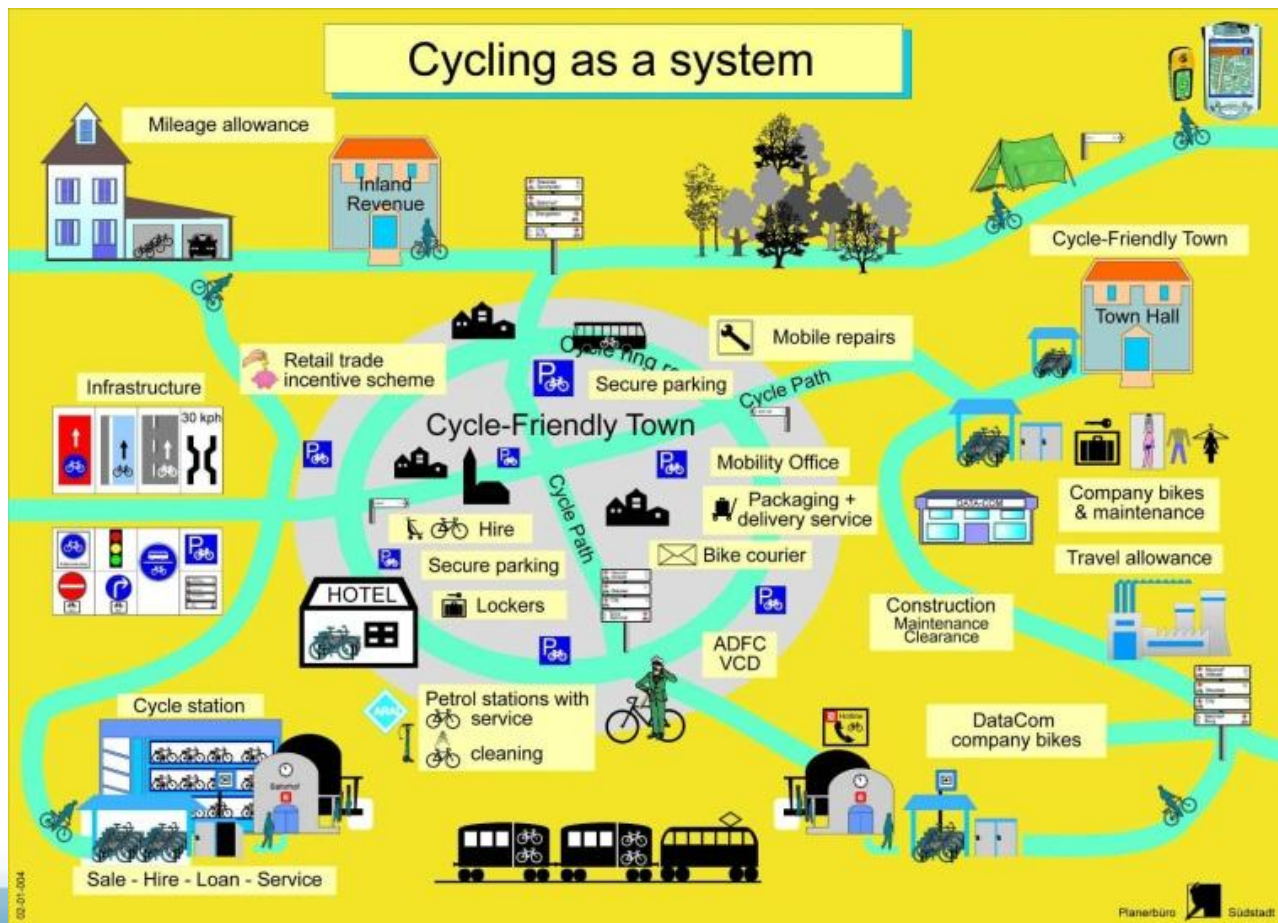
HYBNOST CHODCŮ A CYKLISTŮ

2. Klíče řešení dopravy a mobility ve městech

2.2. Změny v územním a dopravním plánování

MĚSTA KRÁTKÝCH VZDÁLENOSTÍ

2. Klíče řešení dopravy a mobility ve městech

2.2. Změny v územním a dopravním plánování

FILM – LIDSKÝ ROZMĚR

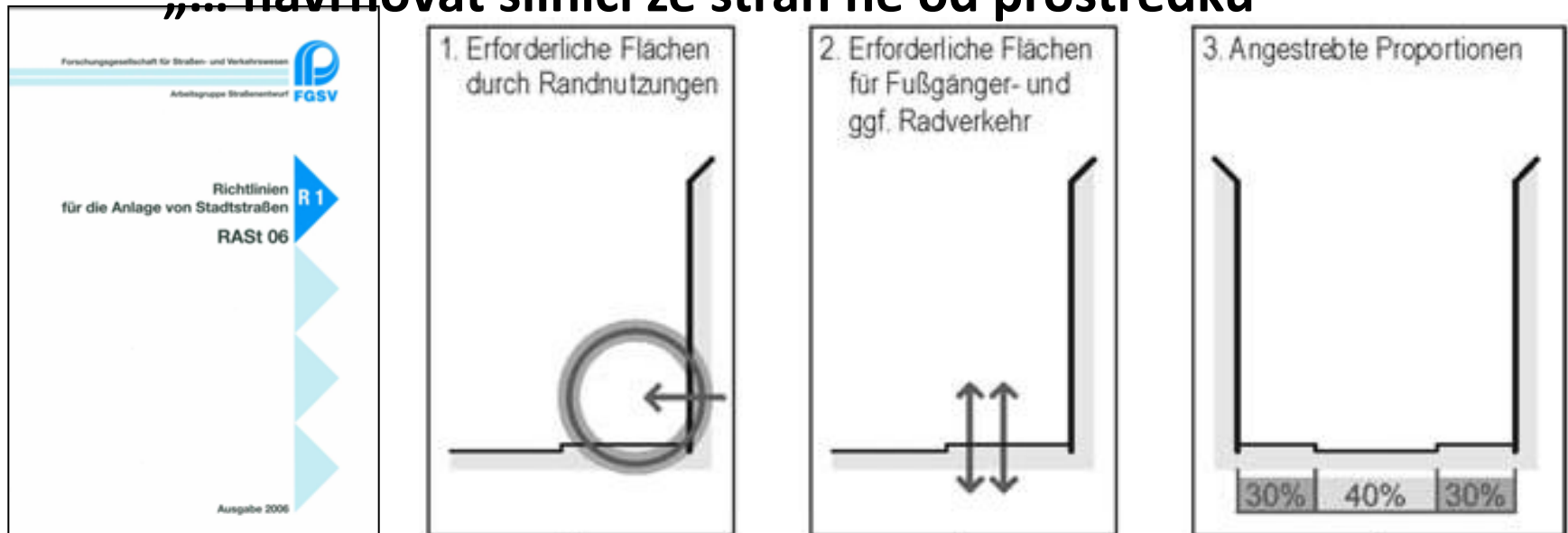
2. Klíče řešení dopravy a mobility ve městech

2.2. Změny v územním a dopravním plánování

INSPIRACE. FGSV e.V. – Německá dopravní a silniční výzkumná asociace

Základy pro ERA: 2010: RAST 06 Průvodce návrhem silnic:

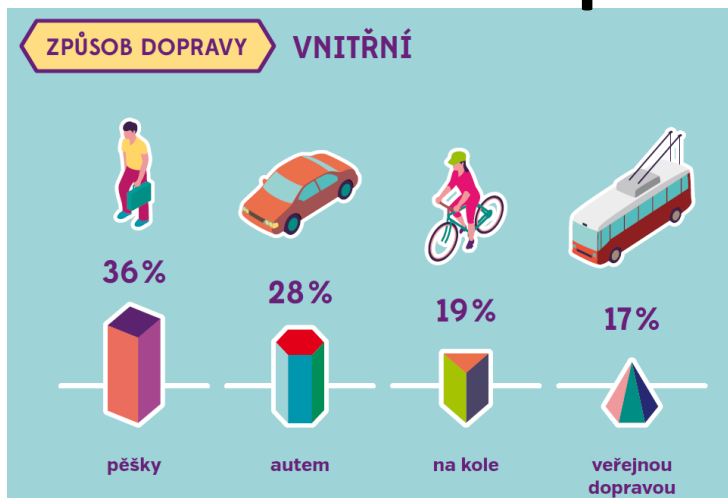
„... navrhovat silnici ze stran ne od prostředku“

Naučme se od Němců jednoduché pravidlo“ Pokud rekonstruuje a nebo budete novou komunikace, tak začněte projektovat od kraje, kdy na prvním místě jsou chodci, pak cyklisté a pak auta.

2. Klíče řešení dopravy a mobility ve městech

2.3. Přehled o dopravním chování obyvatel měst

2. Klíče řešení dopravy a mobility ve městech

2.4. Odbor dopravy versus odbor mobility

- Součást organizace města, základní styčný bod (města, obory, veřejnost, záj.sk.)
- Možnost řešit i externí formou
- Umožnění komunikace napříč obory

Činnost

- Organizační/vzdělávací
- Finanční analýza
- Plánování, příprava, stanovení cílů
  - Dostatečně specifikované, měřitelné, dosažitelné, relevantní, časově optimalizované
  - Každoroční revize, majetkoprávní vztahy, posudky
- Vnější koordinace
  - ŘSD, SŽDC a další, veřejná doprava (organizátoři, dopravci), projektanti, atd.
- Propagace, komunikace
  - Média, cyklomail, pilotní řešení (nástroj vizualizace), web, kampaně, atd.

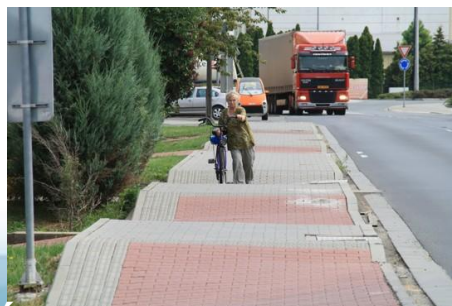

2. Klíče řešení dopravy a mobility ve městech

2.5. Každý dopravní prostředek potřebuje svou síť

Příklad - Řešení cyklistické dopravy bylo historicky orientované na uzavřený systém bezpečných tras se snahou o minimalizaci kontaktu s motorovou dopravou. Výsledkem tohoto přístupu je nedostatečně hustá, nespojitá síť cyklostezek a komunikací uzpůsobených provozu cyklistů, která není schopná nabídnout cyklistům plynulost a komfort srovnatelný s automobilovým provozem.

2. Klíče řešení dopravy a mobility ve městech

2.6. Utváření celého města přátelského lidem

Strategie řízení poptávky po dopravě jako např. omezení vjezdu, zpoplatnění komunikací, parkovací politiky a integrované plány mobility přispívají ke snížení objemu dopravy a znečištění

2. Klíče řešení dopravy a mobility ve městech

2.7. Zapojování veřejnosti

Dětství	<ul style="list-style-type: none"> • Mateřská škola • První kontakt s jízdním kolem • Základní škola • Střední škola
Dospívání	<ul style="list-style-type: none"> • Řidičský průkaz (motocykl, auto) • Vyšší vzdělávání • První zaměstnání
Dospělý život	<ul style="list-style-type: none"> • Založení rodiny • Narození potomků • Stěhování • Změna zaměstnání • Péče o člena(y) rodiny
Stáří	<ul style="list-style-type: none"> • Důchod • Sociální začlenění a volnočasové aktivity • Změny pohybových schopností a potřeb

2. Klíče řešení dopravy a mobility ve městech

2.8. Vedení cílených kampaní

3. Výsledky se dostaví

3.1. Třeba pomoci sítě CIVINET

Inovativní nástroje udržitelné mobility v evropských městských oblastech: Zkušenosti s evaluací a role politických bariér

Sdružení CIVINET zastupuje evropskou síť CIVINET pro ČR a SR v oblasti udržitelné mobility s poskytnutím celé řady výhod (možnosti grantů, tematické exkurze, vzdělávací programy, apod.)

Více v samostatné přednášce

DOPRAVA, ZDRAVÍ A ŽIOVOTNÍ PROSTŘEDÍ – 10.-11.11.2014 BRNO

3. Výsledky se dostaví

3.2. Nebo pomocí Asociace měst pro cyklisty, která pracuje na konceptu „dobré adresy“, po vzoru Lipska

3. Výsledky se dostaví

Asociace
cykloměst

**Cílem asociace je zlidštit pohled na
udržitelnou dopravu / mobilitu:**

Člověk je povolán nejenom k tomu, aby vzpřímeně chodil,
ale také k tomu, aby vzpřímeně myslel.

Pavel Kosorin

3. Výsledky se dostaví

Asociace
cykloměst

Cílem asociace je:

- připomínat, že město není jen prostor k bydlení, ale hlavně k žití,
- podporovat rozvoj městské mobility jako systému s vyváženým podílem jednotlivých složek dopravy.
- stmelovat lidi, ne je rozdělovala, na cyklisty a na řidiče,
- rozvíjet samostatnou mobilitu dětí, neboť má velký význam pro dětský vývoj, z hlediska zdraví a schopnosti koncentrace, smyslu pro vnímání prostoru a vzdáleností, času a rychlosti, na učení se vlastní odpovědnosti a na vývoj sociálního chování,
- a samozřejmě také iniciovat změny souvisejících ze samotnou cyklistickou dopravou.

Konkrétní kroky musí však udělat česká města

3. Výsledky se dostaví

Bezpečnost, finance versus udržitelnost městské mobility

A) Ptáme se na cyklistické pruhy na krajských a státních komunikacích a hledáme společná řešení

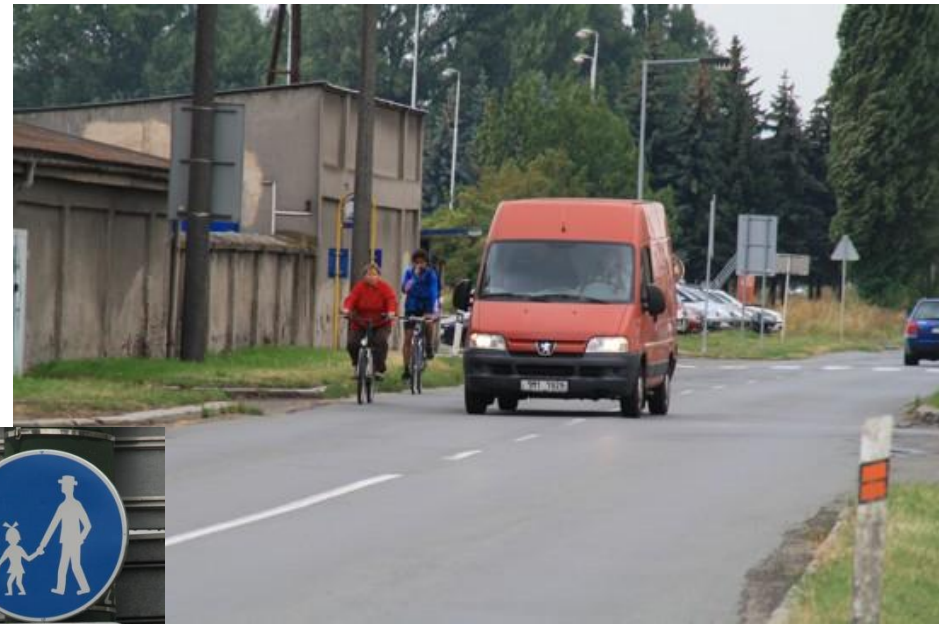
Správa silnic Moravskoslezského kraje, středisko Frýdek-Místek (dále SSMSK) a Město Třinec (dále Město) se dohodly, že po zřízení cyklistických pruhů bude uzavřena dohoda za účelem úpravy vzájemných práv a povinností při údržbě silnice. Dohoda bude vycházet z podmínek uvedených ve vyjádření, vydané SSMSK v rámci řízení stanovení dopravního značení

PROČ TONEJDE VŠUDE?

3. Výsledky se dostaví

Bezpečnost, finance versus udržitelnost městské mobility

B) Podáváme návrhy cyklolegislativních změn

3. Výsledky se dostaví

Bezpečnost, finance versus udržitelnost městské mobility

C) Upozorňujeme a na problémy s

doslovným výkladem norem a zákona a řešíme je

Příkladem problému s doslovným výkladem může být výklad vyhl. MMR ČR č. 398/2009 Sb. o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb. Často se stává, že potřebné společné stezky pro chodce a cyklisty nejsou podpořeny jen z toho důvodu, že nesplňují například i toto ustanovení:

přílohu č. 2, kapitola 1. Komunikace pro chodce a vyhrazená stání a tam v bodě 1.1.2. je uvedeno, že komunikace pro pěší může být max. podél sklon 1:12 (8,33%).

ŘEŠENÍ: Konference SFDI, Asociace měst pro cyklisty a MD – 25.11.2014
Jak na cyklistickou infrastrukturu – novinky pro rok 2015

3. Výsledky se dostaví

D) A učíme, vzděláváme a zase učíme

DOPRAVA, ZDRAVÍ A ŽIOVOTNÍ PROSTŘEDÍ – 10.-11.11.2014 BRNO